

Original Research Article

A Guideline of Comparative Judgement to the Offence of Sexual Intercourse in Vinayapitaka and Sexual Offenses Thai law

แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎกกับ

ความผิดทางเพศตามหลักกฎหมายไทย

Phrakhru Wipoonwaranukit Thitapatipo Phankut^{1*},
& Viroj Koomkrong²

พระครูวิบูลวรานุกิจ ฐิตปทีโป พันธุ์ภัย^{1*}, & วิโรจน์ คุ่มครอง²

ARTICLE INFO

Name of Author &
Corresponding Author: *

1. Phrakhru Wipoonwaranukit Thitapatipo Phankut*

พระครูวิบูลวรานุกิจ ฐิตปทีโป พันธุ์ภัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: smupatep@gmail.com

2. Viroj Koomkrong

วิโรจน์ คุ่มครอง

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: koom-krong9@hotmail.com

คำสำคัญ:

การเสพเมถุน, ปาราชิกข้อที่ 1, พระวินัยปิฎก, ความผิดทางเพศ, การวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบ, พรหมจรรย์

Keywords:

Sexual intercourse, Pārājika Rule 1, Vinaya Pīṭaka, Sexual offenses, Comparative adjudication, Celibacy

Article history:

Received: 08/08/2025

Revised: 12/09/2025

Accepted: 19/11/2025

Available online: 13/02/2026

How to Cite:

Phankut, P. & Koomkrong, V. (2026). A Guideline of Comparative Judgement to the Offence of Sexual Intercourse in Vinayapitaka and Sexual Offenses Thai law. *Journal Dhamma for Life*, 32(2), 1-12.

ABSTRACT

This research article aims to (1) examine sexual intercourse (methuna) in the Vinaya Pīṭaka, (2) study sexual offenses under Thai law, and (3) propose a comparative framework for diagnosing sexual misconduct in the Vinaya Pīṭaka and sexual offenses under Thai legal principles. The study employs a qualitative documentary research design. Data were collected from the Tipiṭaka, its commentaries, the Thai Criminal Code, the Sangha Act B.E. 2505 (1962) and its amendment B.E. 2535 (1992), as well as related academic works. The population and samples consisted of primary and secondary documents concerning the first Pārājika rule and sexual offenses under the Criminal Code. Research instruments included document recording forms and a comparative analytical framework. Data were analyzed through content analysis and descriptive synthesis.

The findings reveal that methuna is considered a secular act reserved for laypeople and inherently involves two parties. The promulgation of the first Pārājika rule originated from the case of Venerable Sudinna, who engaged in sexual intercourse with his former wife, leading to public criticism. Consequently, the Buddha strictly prohibited monks from engaging in sexual intercourse, even with female animals. Such misconduct encompasses four categories of persons and three bodily orifices, resulting in immediate expulsion (Pārājika) from the monkhood. In contrast, Thai law defines sexual offenses to protect rights, liberties, and human dignity. For example, rape under Section 276 of the Criminal Code prescribes imprisonment and fines. The Sangha Act further prohibits

those expelled under Pārājika from reordination. The comparative analysis indicates that the Vinaya aims to preserve celibacy and monastic purity, whereas Thai law seeks to protect society and victims. Although differing in nature religious sanction versus criminal punishment both systems converge in regulating conduct that affects morality and social order, suggesting an integrated doctrinal and legal approach for sustainable prevention and resolution.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎก (2) ศึกษาความผิดเกี่ยวกับการเสพเมถุนตามหลักกฎหมายไทย และ (3) เสนอแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎกกับความผิดทางเพศตามกฎหมายไทย การวิจัยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบวิจัยเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 รวมถึงเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับปาราชิกข้อที่ 1 และบทบัญญัติความผิดทางเพศ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลเอกสารและกรอบการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า เมถุนเป็นอสังฆกรรมอันเป็นประเวณีของคฤหัสถ์ มีลักษณะเป็นกิจสองฝ่าย เหตุแห่งการบัญญัติปาราชิกข้อที่ 1 สืบเนื่องจากกรณีพระสุทินเสพเมถุนกับภรรยาเดิม ก่อให้เกิดการติเตียน จึงทรงบัญญัติห้ามภิกษุเสพเมถุนโดยเด็ดขาด ครอบคลุมบุคคล 4 จำพวก ผ่าน 3 ทวาร อันเป็นเหตุให้ต้องอาบัติปาราชิกขาดจากความเป็นภิกษุทันที ขณะที่กฎหมายไทยกำหนดความผิดทางเพศเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 276 มีโทษจำคุกและปรับ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ห้ามผู้ต้องอาบัติปาราชิกกลับมาบวชใหม่ การวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบชี้ว่า พระวินัยมุ่งรักษาพรหมจรรย์และความบริสุทธิ์แห่งสมณเพศ ส่วนกฎหมายไทยมุ่งคุ้มครองสังคมและผู้เสียหาย แม้บทลงโทษต่างลักษณะกันแต่มีจุดร่วมในการควบคุมพฤติกรรมที่กระทบศีลธรรมและความสงบเรียบร้อยของสังคม พร้อมเสนอแนวทางการเชิงหลักธรรมและกฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายั่งยืน

บทนำ

พระวินัยปิฎกเป็นคัมภีร์สำคัญส่วนหนึ่งแห่งพระไตรปิฎก อันว่าด้วยพุทธบัญญัติที่กำหนดระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม และวิถีปฏิบัติของภิกษุและภิกษุณีสงฆ์ โดยมีเป้าประสงค์หลักเพื่อธำรงความบริสุทธิ์แห่งพรหมจรรย์และความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในฐานะสถาบันทางสังคมและจิตวิญญาณ (พระพรหมคุณาภรณ์ [ป.อ. ปยุตฺโต], 2556) พระวินัยจึงมิใช่เพียงระบบข้อบังคับเชิงระเบียบ หากเป็นกลไกเชิงศีลธรรมและ

กระบวนการฝึกฝนตนเองที่มุ่งกำกับพฤติกรรม ควบคุมกายวาจาใจ และพัฒนาจิตสำนึกของผู้บวชให้สอดคล้องกับอุดมคติแห่งพรหมจรรย์ (พระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตฺโต], 2543) ในโครงสร้างของพระวินัย “อาบัติปาราชิก” จัดเป็นอาบัติร้ายแรงสูงสุด มีผลให้ภิกษุขาดจากความเป็นภิกษุโดยทันทีและไม่อาจอุปสมบทใหม่ได้ หนึ่งในนั้นคือ ปาราชิกข้อที่ 1 ว่าด้วยการเสพเมถุน ซึ่งมีที่มาจากกรณีพระสุทิน กลั่นทบุตร อันเป็นเหตุให้พระพุทธานุญาตบัญญัติสิกขาบทดังกล่าว (พระไตรปิฎก เล่มที่ 4, 2539) ลักษณะการบัญญัติพระวินัยที่เกิดขึ้นตามเหตุการณ์เฉพาะหน้า สะท้อนธรรมชาติของกฎหมายเชิงจารีต (casuistic law) ที่พัฒนาไปตามบริบท มิใช่การตรากฎหมายล่วงหน้าแบบประมวลกฎหมายสมัยใหม่ อันมีโครงสร้างและหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้เป็นการทั่วไป ปาราชิกข้อที่ 1 มีองค์ประกอบแห่งความผิดที่พิจารณาทั้งด้านการกระทำ (actus reus) เจตนา (mens rea) และเงื่อนไขเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าการเสพเมถุนเป็นการละเมิดพรหมจรรย์อย่างสิ้นเชิง อันกระทบต่อสถานภาพความเป็นภิกษุโดยตรง (โทพิช ศาลพันธุ์วัฒนา, 2559) ในบริบทสังคมร่วมสมัย ได้มีการศึกษาประเด็นความรับผิดชอบของพระสงฆ์ในความสัมพันธ์กับกฎหมายบ้านเมือง เช่น กรณีการกระทำด้วยความยินยอมของคู่กรณี ซึ่งแม้อาจไม่มีความผิดทางอาญาตามกฎหมายไทย แต่ยังคงเป็นอาบัติปาราชิกในทางพระวินัย (ยุทธศักดิ์ รัมมะเอ็จ, 2566) ประเด็นดังกล่าวสะท้อนความแตกต่างเชิงโครงสร้างระหว่างระบบพระวินัยกับระบบกฎหมายอาญา แม้งานวิชาการที่ผ่านมาได้อธิบายหลักการของพระวินัย บทลงโทษของพระภิกษุ (โทพิช ศาลพันธุ์วัฒนา, 2559; Namdee & Promsee, 2025) และวิเคราะห์มิติทางเพศภาวะและอัตลักษณ์ในพระพุทธศาสนา (Duangwiset, 2016) แต่ยังขาดการศึกษาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบความผิดระหว่างปาราชิกข้อที่ 1 กับความผิดฐานเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาไทยอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในประเด็น (1) โครงสร้างองค์ประกอบความผิด (2) บทบาทของเจตนาและความยินยอม (3) ผลทางกฎหมายและสถานะของผู้กระทำ และ (4) หลักคิดเชิงคุณค่า (normative foundations) ที่รองรับการกำหนดความผิดในแต่ละระบบ ช่องว่างดังกล่าวทำให้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายศาสนากับกฎหมายบ้านเมืองยังไม่ชัดเจนเพียงพอในเชิงทฤษฎีและเชิงประยุกต์

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาปาราชิกข้อที่ 1 ในมิติเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาไทยจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงพระพุทธศาสนาศาสตร์และนิติศาสตร์ กล่าวคือ ในทางพระพุทธศาสนาศาสตร์ ช่วยทำความเข้าใจโครงสร้างเหตุผลและหลักคุณค่าที่รองรับการบัญญัติพระวินัย ส่วนในทางนิติศาสตร์ ช่วยอธิบายความแตกต่างของแนวคิดเรื่องความผิด ความรับผิด และผลทางกฎหมายระหว่างระบบกฎหมายสองประเภท อันจะนำไปสู่กรอบการวิเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับการวินิจฉัยปัญหาในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้อาศัยการทบทวนวรรณกรรมทั้งในเชิงพระพุทธศาสนาเถรวาทและกฎหมายอาญาไทย เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเชิงหลักการ วัตถุประสงค์ และผลทางกฎหมาย/ทางพระวินัยในประเด็นความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยเฉพาะกรณีการเสพเมถุนของภิกษุ และความรับผิดชอบของบุคคลวิกลจริต ทั้งนี้ เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยอย่างเป็นระบบ

ทฤษฎีพระวินัยและหลักพรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

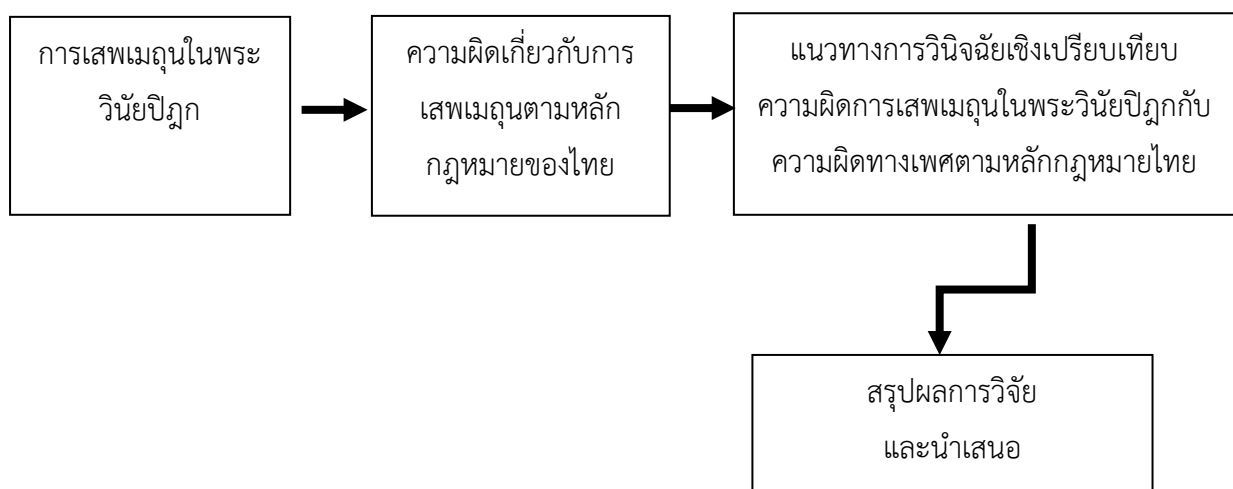
พระวินัยเป็นระบบกฎเกณฑ์ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติขึ้นเพื่อกำกับควบคุมประพฤติของภิกษุสงฆ์ โดยมีรากฐานทางทฤษฎีอยู่บนหลักศีล อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งของไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา (พระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตฺโต], 2543) ศีลในบริบทของภิกษุได้รับการบัญญัติไว้อย่างเป็นระบบในพระปาติโมกข์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ความเรียบร้อยดีงามของสงฆ์ (2) ความเลื่อมใสศรัทธาของสาธุชน และ (3) การดำรงมั่นแห่งพระพุทธศาสนา (พระไตรปิฎก เล่มที่ 4, 2539) ในบรรดาอาบัติทั้งหลาย อาบัติปาราชิก 4 ถือเป็นบทบัญญัติสูงสุดที่มีผลให้ภิกษุขาดจากความเป็นภิกษุโดยทันที โดยเฉพาะปาราชิกข้อที่ 1 ว่าด้วยการเสพเมถุน ซึ่งเป็นการละเมิดหลักพรหมจรรย์โดยสิ้นเชิง (โทพพิช ศาสตราจารย์วัฒนา, 2559) หลักพรหมจรรย์จึงมิใช่เพียงข้อปฏิบัติทางจริยธรรม หากแต่เป็นเงื่อนไขเชิงโครงสร้างของสถานภาพความเป็นภิกษุ และเป็นกลไกค้ำประกันความบริสุทธิ์ของคณะสงฆ์ ในประเด็นความรับผิดชอบของบุคคลวิกลจริต พระวินัยมีแนวพิจารณาที่ให้ความสำคัญกับ “เจตนา” และ “สภาพจิต” ของผู้กระทำ อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการอาบัติ ซึ่งสอดคล้องในเชิงหลักการกับแนวคิดความรับผิดชอบทางอาญาสมัยใหม่ที่คำนึงถึงความสามารถในการรู้ผิดชอบของผู้กระทำ (พระมหาสำราญ ฐานุตตโม & สมบัติ อรรถพิมล, 2567) อย่างไรก็ตาม ขอบเขตและผลทางสถานภาพระหว่างพระวินัยกับกฎหมายอาญามีลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวโดยสรุป พระวินัยมีลักษณะเป็น “ระบบจริยกฎหมายภายในคณะสงฆ์” (internal normative system) ที่มุ่งรักษาความบริสุทธิ์ของสถาบันศาสนา มากกว่าการคุ้มครองสิทธิในระดับปัจเจกบุคคล

ทฤษฎีกฎหมายอาญาและการคุ้มครองสิทธิ

กฎหมายอาญาไทยตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานว่า ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ หากไม่มีกฎหมายบัญญัติ (principle of legality) และมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพของบุคคล (หยุด แสงอุทัย, 2548) ในส่วนของความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น มาตรา 276 และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในประมวลกฎหมายอาญา มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองเสรีภาพทางเพศและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เสียหาย (ประมวลกฎหมายอาญา, 2562) โดยหลักการสำคัญคือ ความยินยอม หากการร่วมประเวณีเกิดขึ้นด้วยความยินยอมของบุคคลที่บรรลุนิติภาวะและมีความสามารถในการตัดสินใจ ย่อมไม่เป็นการ

ความผิดทางอาญา หลักการดังกล่าวแตกต่างโดยสิ้นเชิงจากพระวินัย ซึ่งถือว่าการเสพเมถุนของภิกษุเป็นอาบัติปาราชิก แม้จะเป็นการกระทำโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่ายก็ตาม (ยุทธศักดิ์ รัมมะเอ็จ, 2566) ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงฐานคิดทางทฤษฎีที่ต่างกัน กล่าวคือ กฎหมายอาญามุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ขณะที่พระวินัยมุ่งรักษาความบริสุทธิ์แห่งสมณเพศและความมั่นคงของสถาบันศาสนา ในกรณีบุคคลวิกลจริต ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 บัญญัติยกเว้นความรับผิดทางอาญาหากผู้กระทำไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือบังคับตนเองได้ อันเป็นการยืนยันหลักความรับผิดตามสภาพจิต (criminal responsibility based on mental capacity) ซึ่งเป็นกลไกคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้กระทำผิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎก
2. เพื่อศึกษาความผิดเกี่ยวกับการเสพเมถุนตามหลักกฎหมายของไทย
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎกกับความผิดทางเพศตามหลักกฎหมายไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. พระวินัยปิฎกและกฎหมายอาญาไทยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเสพเมถุนแตกต่างกัน โดยพระวินัยมุ่งรักษาพรหมจรรย์และความบริสุทธิ์แห่งสมณเพศ ขณะที่กฎหมายไทยมุ่งคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงความสงบเรียบร้อยของสังคม

2. องค์ประกอบความผิดและขอบเขตการบังคับใช้ในพระวินัยปิฎกมีลักษณะเคร่งครัดและครอบคลุมการกระทำทางเพศทุกลักษณะสำหรับภิกษุ โดยไม่คำนึงถึงความยินยอม ในขณะที่กฎหมายอาญาไทยให้ความสำคัญกับเงื่อนไขเรื่องความยินยอม อายุ และการใช้กำลังหรือการข่มขืนเป็นสาระสำคัญของความผิด

3. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างพระวินัยปิฎกกับกฎหมายไทยสามารถนำไปสู่ข้อเสนอเชิงบูรณาการที่เสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความประพฤติทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ทั้งในมิติศาสนาและมิติทางกฎหมาย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎกกับความผิดทางเพศตามหลักกฎหมายไทย ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบวิจัยเอกสาร(Qualitative Research) ศึกษา ค้นคว้าจากคัมภีร์คั่นคว่าจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา จากหนังสือเอกสารและบทความทางวิชาการของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎก ความผิดเกี่ยวกับการเสพเมถุนตามหลักกฎหมายของไทย และแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎกกับความผิดทางเพศตามหลักกฎหมายไทย เพื่อใช้ประกอบการวิจัย โดยรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย อรรถกถาแปล ปกรณ์วิเสส และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาข้อมูลจากตำรา หนังสือ เอกสารทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและสัมภาษณ์มาจัดลำดับความสำคัญ และตรวจสอบความสอดคล้องกับคัมภีร์พระไตรปิฎกที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดการเสพเมถุนในพระวินัยปิฎกกับความผิดทางเพศตามหลักกฎหมายไทย

3. วิเคราะห์ เรียบเรียง และนำเสนอข้อมูลแบบบรรยายเชิงพรรณนา

4. เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

5. ปรับปรุง แก้ไข เรียบเรียงตามคำแนะนำ และนำเสนอผลงาน

ผลการวิจัย

แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบฐานะความผิดการเสพเมถุนในฐานะความผิดเชิงหลักการและฐานะความผิดเชิงบัญญัติกล่าวคือ

1) ฐานะความผิดเชิงหลักการ คือ การประพฤติพรหมจรรย์ หมายถึง การใช้ชีวิตแบบนักบวชที่เว้นจากการเสพเมถุนธรรมอย่างเด็ดขาดดังพระพุทธพจน์ว่า เธอจงมาเป็นภิกษุเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเถิดและหลักการข้อปาราชิกข้อที่ 1 คือ ภิกษุห้ามเสพเมถุนโดยปาราชิกเป็นชื่อของอาบัติเรียกว่า อาบัติปาราชิก มี 3 นัย ได้แก่ ถ้าเป็นชื่อของอาบัติ คือ ยังผู้ต้องให้พ่าย

ถ้าเป็นชื่อของบุคคลผู้ต้อง คือ ผู้พ่าย และถ้าเป็นชื่อของสิกขาบท คือ ปรับอาบัติปาราชิกดังพระพุทธพจน์ว่า ภิกษุใดถึงพร้อมด้วยสิกขาและสาชีพของภิกษุทั้งหลาย ไม่บอกคั่นสิกขา ไม่ทำความเป็นผู้ทรพลให้แจ้ง เสพเมถุน ธรรม โดยที่สุดแม้กับสัตว์ดิรัจฉานเพศเมีย เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้

2) ฐานความผิดเชิงบทบัญญัติ โดยวินัยแบ่งตามลักษณะการบัญญัติได้แก่ อาทิพรหมจริยกาสิกขา คือ สิกขาบทที่บัญญัติไว้เดิม และ อภิสมจาริกาสิกขา คือ สิกขาบทที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมที่หลังพระพุทธองค์ทรงบัญญัติสิกขาบท ห้ามมิให้ภิกษุเสพเมถุน ทรงปรับอาบัติปาราชิกแก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิดการห้ามมีความสัมพันธ์ทางเพศกับ มนุษย์ อมนุษย์ สัตว์เดรัจฉาน และเพศทั้ง 4 คือ ได้แก่ เพศหญิง เพศชาย กระเทย ผู้ที่มีสองเพศในร่างเดียว และทวารทั้ง 3 คือ ทวารหนัก ทวารเบา และทางช่องปากส่วนนิคหกรรม หมายถึง การลงโทษตามพระธรรมวินัยมี 2 อย่าง คือ อเตกัจฉา อาบัติที่เยียวยามิได้ คือต้องแล้วขาดจากความเป็นพระภิกษุ ต้องสึกเสีย และ สเทกัจฉา อาบัติที่พอเยียวยามิได้ คือ ต้องแล้วต้องให้ทำคืนด้วยภูฏานวิธีหรือเทศนาวิธี วิเคราะห์มาตรา 276 บรรคหนึ่งกระทำชำเราผู้อื่นมีองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ผู้ใด ช่มขึ้นกระทำชำเรา ชูเชื้ญด้วยประการใดๆ หรือ ใช้กำลังประทุษร้ายเป็นต้น ส่วนผู้อื่นองค์ประกอบภายใน ได้แก่ เจตนาธรรมดา และเจตนาพิเศษ เพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4-20 ปี และปรับตั้งแต่ 80.000-500.000 บาท

แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินความผิดการเสพเมถุนในเกณฑ์การตัดสินเชิงหลักการ และเกณฑ์การตัดสินเชิงบทบัญญัติ ได้แก่

1) เกณฑ์การตัดสินเชิงหลักการ โดยความผิดเกี่ยวกับการเสพเมถุน หรือความผิดอาญาเกี่ยวกับเพศ รัฐมีหน้าที่ออกกฎหมายเพื่อควบคุม และป้องกันสังคมให้พ้นจากการกระทำที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ความผิดอาญาในแง่ของกฎหมายมี 2 ประเภทคือ ความผิดในตัวเอง ความผิดเพราะกฎหมายห้าม สำหรับการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมโดยการออกข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามมิให้ปฏิบัติหากผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามนั้นจะถูกลงโทษ เรียกว่า เป็นการกำหนดกฎหมายอาญา ซึ่งจะมีการกำหนดไว้ว่าการกระทำอย่างไรบ้างที่จะเป็นความผิดอาญารัฐจะต้องกำหนดว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดอาญามีความเกี่ยวข้องกับหลัก ศีลธรรม จารีตประเพณี และความคิดเห็นของสังคม โดยรวมที่นำเสนอผ่านทางตัวแทนของประชาชนที่ไปทำหน้าที่ออกกฎหมายซึ่งการกำหนดบทลงโทษนั้นจึงถือเป็นเรื่องสำคัญนำไปสู่บทลงโทษของประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศบัญญัติไว้อย่างเหมาะสม

2) เกณฑ์การตัดสินเชิงบทบัญญัติโดยการกระทำผิดพระวินัยของพระภิกษุกรณีเสพเมถุน เปรียบเทียบกับการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2667 ในสังคมไทยกับการบังคับใช้กฎหมายจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 และประมวลกฎหมายอาญามีการบัญญัติคุ้มครองพระศาสนา รวมอยู่ด้วย แต่เป็นการคุ้มครองพระศาสนาในทางศาสนวัตถุเป็นหลัก กฎหมายเพียงแต่ห้ามพระภิกษุที่ต้องอาบัติปาราชิกซึ่งสึกแล้วมาบวชใหม่ โดยกำหนดโทษทางอาญาไว้ว่า ผู้ใดหมดสิทธิที่จะได้รับการบรรพชาอุปสมบทโดยต้องปาราชิกมาแล้วกลับมาอุปสมบทใหม่ และไม่ละการแต่งกายอย่างเพศบรรพชิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน และในมาตรา 267 การช่มขึ้นกระทำชำเราภิกษุต้องปฏิบัติตามที่

กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนการป้องกันการละเมิดพระวินัยโดยการเสพเมถุนต้องปลูกฝังให้ภิกษุมีสมณสัญญา อบรมสั่งสอนตามหลักนวกภิกขุธรรม ปลูกฝังให้เกิดกามสังวร และเจริญอุสภสัญญาเมื่อถูกถามราคะครอบงำ

แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบบทลงโทษความผิดการเสพเมถุนในบทลงโทษเชิงหลักการและบทลงโทษเชิงบทบัญญัติ ได้แก่

1) บทลงโทษเชิงหลักการในการข่มขืนกระทำชำเรา คือ การบังคับกระทำชำเรากับผู้อื่นโดยผู้อื่นไม่สมัครใจ หรือ การมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี แม้เด็กยินยอม ผู้กระทำก็มีความผิด เพราะเด็กยังอาจตัดสินใจเรื่องทางเพศได้ไม่ดี จึงอาจถูกเอาเปรียบจากผู้ใหญ่ได้กฎหมายมีการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดข่มขืนกระทำชำเราโดยการมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดในการข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นหรือในการกระทำชำเราเด็กเป็นต้น ในทางฝ่ายพระพุทธจักร เมื่อเกิดมื่ออิทธิพลของการเสพเมถุนขึ้นก็มีกระบวนการในการระงับอิทธิพลและมีวิธีการลงโทษตามควรแก่โทษานุโทษ บรรพชิตหรือนักบวชเป็นสังคมที่มีรูปร่างแตกต่างไปจากสังคมของฆราวาส มีกฎระเบียบ ของสังคมแตกต่างกันการกระทำบางอย่างที่บรรพชิตทำแล้วมีความผิดอย่างร้ายแรง ฆราวาสทำอย่างนั้นอาจจะไม่ผิดเลยเช่นความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้ามสำหรับฆราวาสเป็นเรื่องธรรมดาถ้าไม่ผิดทำนองครองธรรม แต่ถ้าภิกษุปฏิบัติในทำนองเดียวกันก็เป็นความผิดร้ายแรงถึงกับขาดจากความเป็นภิกษุและกลับบวชใหม่ไม่ได้อีกตลอดไป และต้องรับโทษตามกฎหมายของบ้านเมืองด้วยเช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การการฆ่าคน และการลักขโมยเป็นต้น

2) บทลงโทษเชิงบทบัญญัติ พระพุทธองค์ทรงบัญญัติว่า ภิกษุใดเสพเมถุนธรรม ภิกษุนั้นเป็นปาราชิกหาสงวาสมิได้ และพระอนุบัญญัติว่า ภิกษุใดถึงพร้อมด้วยสิกขาและสาชีพของภิกษุทั้งหลาย ไม่บอกคืนสิกขา ไม่เปิดเผยความท้อแท้ เสพเมถุนธรรมโดยที่สุดแม้กับสัตว์ดิรัจฉานตัวเมีย ภิกษุนั้นเป็นปาราชิก หาสงวาสมิได้ ขาดจากความเป็นภิกษุทันทีและต้องบังคับให้สึก ในบางกรณีไม่เป็นความผิดอาญา เช่น พระภิกษุร่วมเพศกับหญิงหรือชายที่บรรลุนิติภาวะด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย กรณีเช่นนี้ พระภิกษุจะไม่ถูกดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายฝ่ายบ้านเมืองเพราะไม่เป็นผิดอาญา แต่พระภิกษุนั้นต้องโทษหรืออาบัติปาราชิกตามพระวินัยสงฆ์ต้องสึกออกไปหากไม่ยอมสึก ก็จะถูกดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ต่อไป

แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบการแก้ไขความผิดการเสพเมถุนในการแก้ไขเชิงหลักการ และการแก้ไขเชิงการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังจากพ้นโทษ ได้แก่

1) การแก้ไขเชิงหลักการ คือการเสพเมถุนของภิกษุด้วยการปฏิบัติธรรมตามหลัก ตจปัญจกกรรมฐานคือการพิจารณา ผม ขน เล็บ ฟัน และ หนัง ถือว่าเป็นกรรมฐานที่เป็นมูลคือ เป็นรากเหง้า เป็นมูลรากเหง้าของกรรมฐานทั้งปวงเป็นกรรมฐานที่มีความสำคัญสำหรับภิกษุผู้บวชใหม่และเก่าทุกรูปต้องฝึกปฏิบัติ เพื่อละ ลด เลิก ตัณหา กามราคะ กิเลสทั้งหลายที่เข้ามาทางอายตนะทั้ง 6 ประการ และอุสภกรรมฐานที่พิจารณาซากศพโดยความเป็นของไม่งาม 10 อย่าง ภิกษุผู้ปฏิบัติจึงเลือกเพื่อกำจัด ตัณหา ราคะ กามารมณ์ตามความเป็นจริงเป็นการแก้ปัญหาภิกษุเสพเมถุนได้เป็นอย่างดี ส่วนการป้องกัน และแก้ไขการละเมิดพระวินัยเกี่ยวกับสตรีต้องปลูกฝังให้ภิกษุยินดีในการประพฤติพรหมจรรย์ สำรวมในกาม รักษาสมณสัญญา มีหิริโอตตปปะ พิจารณาอุสุภ

สัญญา ในด้านความประพฤติไม่ทำตัวใกล้ชิดสนิทสนมกับสตรีจนเกินไป รวมทั้งให้ระวังการใช้คำพูด การให้คำปรึกษาหรือการเกี่ยวข้องกับสตรี ด้วยใจบริสุทธิ์

2) การแก้ไขเชิงการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังจากพ้นโทษนั้น เมื่อภิกษุต้องอาบัติปาราชิกแล้วสึกเป็นฆราวาส ถ้ามีโทษทางกฎหมายบ้านเมืองก็รับโทษทางกฎหมายบ้านเมืองเรียบร้อยแล้วก็ยังสามารถศึกษาศีล 5 ศีล 8 และศีล 10 ได้ตามปกติ และยังสามารถบรรลุนิพพานตั้งแต่พระโสดาบัน พระสกทาคามี และอนาคามีได้ตามปกติเป็นการแก้ไขเชิงการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังต้องอาบัติปาราชิกแล้ว หรือพ้นโทษออกมาใช้ชีวิตได้ตามปกติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์

อภิปรายผล

การอภิปรายผลในส่วนนี้มุ่งตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวิเคราะห์ฐานคิด องค์ประกอบความผิด และผลทางกฎหมายของการเสพเมถุนตามพระวินัยปิฎก เปรียบเทียบกับความผิดเกี่ยวกับเพศตามกฎหมายอาญาไทย ตลอดจนเสนอแนวทางการวินิจฉัยเชิงบูรณาการระหว่างระบบกฎหมายทั้งสอง

การเสพเมถุนในพระวินัยปิฎก

ผลการศึกษาพบว่า การเสพเมถุนของภิกษุถูกจัดเป็นอาบัติปาราชิก อันเป็นอาบัติร้ายแรงที่สุด มีผลให้ภิกษุขาดจากความเป็นภิกษุโดยทันที (พระไตรปิฎก เล่มที่ 4, 2539) สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของพระวินัยที่มุ่งธำรงความบริสุทธิ์แห่งพรหมจรรย์เป็นแก่นสำคัญของสมณเพศ องค์ประกอบความผิดประกอบด้วยกรกระทำทางกายที่ครบลักษณะตามที่พระวินัยบัญญัติ และต้องมีเจตนาเป็นองค์ประกอบภายใน ในเชิงโครงสร้างบทบัญญัติปาราชิกสะท้อนลักษณะ “บรรทัดฐานเด็ดขาด” (absolute norm) ที่ไม่เปิดช่องให้ใช้ดุลพินิจผ่อนปรน ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองความมั่นคงของสถาบันสงฆ์และศรัทธาของสาธุชน (โทพิช ศาลพันธุ์วัฒนา, 2559) ผลการวิจัยจึงยืนยันว่าพระวินัยมิได้มุ่งเพียงควบคุมพฤติกรรมส่วนบุคคล แต่มีเป้าหมายเชิงสถาบันและจริยธรรมสาธารณะควบคู่กัน ในมิติทางเพศสภาพ งานของ Duangwiset (2016) ชี้ให้เห็นว่าพระวินัยมีการจัดประเภทบุคคลทางเพศไว้อย่างละเอียด ซึ่งสะท้อนความพยายามกำหนดกรอบควบคุมพฤติกรรมทางเพศภายในสังฆะอย่างเป็นระบบ ประเด็นนี้สนับสนุนข้อค้นพบของการวิจัยที่ว่า พระวินัยให้ความสำคัญกับ “สถานภาพทางศีลธรรม” ของภิกษุมากกว่าความเสียหายในเชิงปัจเจก

ความผิดเกี่ยวกับเพศตามกฎหมายไทย

ในส่วนของกฎหมายอาญาไทย ผลการศึกษาพบว่า ประมวลกฎหมายอาญา (2562) กำหนดความผิดเกี่ยวกับเพศโดยมีฐานคิดสำคัญคือการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความยินยอมของบุคคล หากเป็นการกระทำโดยความยินยอมโดยเสรีของผู้บรรลุนิติภาวะ ย่อมไม่เป็นความผิดอาญา (หยุด แสงอุทัย, 2548) ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นความแตกต่างเชิงหลักการอย่างชัดเจน กล่าวคือ แม้การเสพเมถุนของพระภิกษุโดยความยินยอมจะไม่

เป็นความผิดอาญาในทางกฎหมายของรัฐ แต่ยังคงเป็นอาบัติปาราชิกในทางพระวินัย และส่งผลให้สิ้นสุดสถานภาพภิกษุ (ยุทธศักดิ์ รัมมะเอ็จ, 2566) ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนความแยกขาดระหว่าง “ความผิดทางศีลธรรมตามสถานภาพ” กับ “ความผิดทางกฎหมายที่กระทบสิทธิของผู้อื่น”

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบและข้อเสนอเชิงบูรณาการ

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบทำให้เห็นความแตกต่างสำคัญ 3 ประการ ประการแรก ฐานคิดของกฎหมายพระวินัยตั้งอยู่บนหลักความบริสุทธิ์แห่งพรหมจรรย์และความมั่นคงของสังฆะ ขณะที่กฎหมายอาญาดังตั้งอยู่บนหลักการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประการที่สอง องค์ประกอบความผิด พระวินัยให้ความสำคัญกับเจตนาและการละเมิดข้อปฏิบัติแห่งสมณเพศ แม้ไม่มีผู้เสียหายโดยตรง ส่วนกฎหมายอาญาจำเป็นต้องมีการกระทบสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นจึงจะเข้าองค์ประกอบความผิด ประการที่สาม ผลทางกฎหมาย อาบัติปาราชิกมีผลเป็นการสิ้นสุดสถานภาพภิกษุโดยเด็ดขาด ขณะที่โทษทางอาญาเป็นมาตรการลงโทษของรัฐซึ่งมีลักษณะจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพตามกระบวนการยุติธรรม จากผลการวิจัยดังกล่าว เห็นได้ว่าทั้งสองระบบกฎหมายมีบทบาทและขอบเขตที่แตกต่างกันโดยสาระสำคัญ แนวทางบูรณาการจึงควรตั้งอยู่บนหลักการเคารพความเป็นอิสระของคณะสงฆ์ในการพิจารณาวินัย ควบคู่กับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมของรัฐในกรณีที่มีองค์ประกอบความผิดทางอาญา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญควบคู่กับการรักษาหลักพระธรรมวินัย (พระมหาสำราญ ฐานุตโตโม & สมบัติ อรรถพิมล, 2567)

โดยสรุป ผลการวิจัยยืนยันว่าความแตกต่างระหว่างพระวินัยกับกฎหมายอาญามีใช้ความขัดแย้งเชิงระบบ หากแต่เป็นความแตกต่างเชิงวัตถุประสงค์และฐานคิด การทำความเข้าใจความแตกต่างดังกล่าวอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้การวินิจฉัยกรณีพระภิกษุเกี่ยวข้องกับการเสพเมถุนเป็นไปอย่างรอบคอบ สอดคล้องทั้งหลักนิติรัฐและหลักพระธรรมวินัย อันจะก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างศาสนากับกฎหมายในสังคมไทยร่วมสมัย

สรุป

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดของการเสพเมถุนกับความผิดตามหลักกฎหมายไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์หลักสามประการ อันได้แก่ การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการเสพเมถุน การเปรียบเทียบกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายไทย และการเสนอแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสองระบบบรรทัดฐาน ผลการศึกษาพบสาระสำคัญที่มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ ทั้งในเชิงหลักการ แนวคิด และการประยุกต์ใช้ อันก่อให้เกิดประโยชน์เชิงวิชาการต่อการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับกฎหมายในสังคมไทย ประการแรก ในส่วนของแนวคิดและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการเสพเมถุน พบว่าในพระวินัยปิฎกได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการเสพเมถุนของภิกษุเป็นอาบัติปาราชิก ซึ่งเป็นอาบัติหนักที่สุด ส่งผลให้ภิกษุต้องขาดจากความเป็นภิกษุทันที การกระทำดังกล่าวถือเป็นการฝ่าฝืนพระวินัยอย่างร้ายแรง เพราะกระทบต่อความบริสุทธิ์แห่งเพศ

บรรพชิตและความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน โดยองค์ประกอบแห่งอาบัติปาราชิกในกรณีเสพเมถุนประกอบด้วยเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การมีคู่กรณีที่ครบองค์ประกอบทางเพศ การมีเจตนาเสพเมถุน การกระทำทางกายที่สมบูรณ์ และความยินดีในการกระทำนั้น เมื่อครบองค์ประกอบดังกล่าว ย่อมถือว่าความผิดสำเร็จโดยสมบูรณ์ แสดงให้เห็นว่าพระวินัยมุ่งควบคุมพฤติกรรมภายในของภิกษุอย่างเคร่งครัด เพื่อธำรงรักษาศีลानุศาสน์และความบริสุทธิ์ทางจิตใจเป็นสำคัญ ประการที่สอง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญา พบว่าการกระทำทางเพศที่เป็นความผิดมีหลายลักษณะ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา (มาตรา 276) การกระทำชำเราโดยบุคคลซึ่งไม่อาจให้ความยินยอมได้ (มาตรา 277) และการกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี แม้จะยินยอมก็ตาม (มาตรา 279) กฎหมายไทยจึงมุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล โดยเฉพาะผู้เสียหายที่อยู่ในภาวะเปราะบาง แม้ในบางกรณีจะมีความยินยอม แต่หากเป็นผู้เยาว์ที่กฎหมายถือว่ายังไม่สามารถให้ความยินยอมโดยสมบูรณ์ได้ ก็ยังคงเป็นความผิดทางอาญา ทั้งนี้แตกต่างจากพระวินัยซึ่งมุ่งเน้นการกำกับจริยธรรมและวินัยภายในของภิกษุ มิได้มีเป้าหมายเพื่อกำหนดโทษทางอาญาในลักษณะเดียวกับกฎหมายของรัฐ ประการที่สาม ในด้านแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบ พบว่าการพิจารณาความผิดทั้งในระบบพระวินัยและกฎหมายไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของความผิด เจตนาในการกระทำ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสถาบันที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม เจตนารมณ์ของทั้งสองระบบมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ พระวินัยให้ความสำคัญกับศีลธรรม ความบริสุทธิ์ และการรักษาศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ขณะที่กฎหมายไทยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยของประชาชนในฐานะพลเมือง การวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบจึงต้องอาศัยการตีความที่เข้าใจบริบทและวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละระบบ มิใช่นำหลักเกณฑ์ของระบบหนึ่งไปใช้ตัดสินอีกระบบหนึ่งโดยตรง โดยสรุป การศึกษาเชิงเปรียบเทียบครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างและความสอดคล้องบางประการระหว่างพระวินัยกับกฎหมายไทยในประเด็นการเสพเมถุน อันสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของศาสนาและกฎหมายในฐานะกลไกกำกับพฤติกรรมของบุคคลในมิติต่าง ๆ การประยุกต์ใช้แนวทางวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบดังกล่าวไม่เพียงช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับหลักธรรม จริยธรรม และหลักกฎหมายเท่านั้น หากยังสามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความละเอียดอ่อนทางคุณธรรมและสอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของไทยได้อย่างเหมาะสม อันเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านนิติศาสตร์และพุทธศาสตร์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรรมการมหาเถรสมาคม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรนำแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดของการเสพเมถุนกับความผิดตามหลักกฎหมายไทยมาประยุกต์ใช้กับปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนเข้าใจถึงแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดของการเสพเมถุนกับความผิดตามหลักกฎหมายไทยอย่างลึกซึ้ง

2. ควรมีหน่วยงานคอยดูแล และให้ความรู้เรื่องแนวทางการวินิจฉัยเชิงเปรียบเทียบความผิดของการเสพเมถุนกับความผิดตามหลักกฎหมายไทย เพื่อความเข้าใจ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการลงโทษในการเสพเมถุนตามพระวินัยปิฎกกับกฎหมายอาญาไทยในการจัดการปัญหาความผิดทางอาญาของพระสงฆ์ในประเทศไทย
2. การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบการเสพเมถุนด้านจิตวิทยาและการปรับตัวทางสังคมของอดีตพระภิกษุที่ต้องโทษอาบัติปาราชิกกับผู้กระทำผิดอาญาหลังจากได้รับการลงโทษ
3. การพัฒนาแนวทางเชิงบูรณาการเพื่อฟื้นฟูและคืนคนดีสู่สังคมไทยหลังจากพ้นโทษในการเสพเมถุนตามพระวินัยและกฎหมาย ศึกษากรณีความผิดร้ายแรงทางพระวินัยและอาญา

เอกสารอ้างอิง

- ประมวลกฎหมายอาญา. (2562). *ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562)*. ราชกิจจานุเบกษา.
- พระไตรปิฎก เล่มที่ 4. (2539). *พระวินัยปิฎก มหาวิภังค์*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). *พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและขยายความ)*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสำราญ ฐานุตตโม, & สมบัติ อรรถพิมล. (2567). การเปรียบเทียบหลักความรับผิดชอบของบุคคลวิกลจริตในพระวินัยกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65. *วารสารนิติศาสตร์และพระพุทธศาสนา*, 12(1), 45–68.
- หยุด แสงอุทัย. (2548). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โทพิช ศาลพันธุ์วัฒนา. (2559). หลักปาราชิกในพระวินัยปิฎก: การวิเคราะห์เชิงนิติปรัชญา. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 42(3), 89–112.
- Duangwiset, N. (2016). Gender classifications in the Vinaya and the regulation of sexuality in the Buddhist monastic order. *Journal of Buddhist Studies*, 12(2), 45–68.
- Namdee, P., & Promsee, S. (2025). Historical Perspectives on the Prohibition of Sexual Activities of Buddhist Monks: A Case Study from the Vinaya Pitaka. *Journal of Buddhist Sociology*, 10(2), 43-58.